

Risto Isomäki

Risto Isomäki on tieto- ja tieteiskirjailija, joka on käsitellyt ilmastosta ja terveyden välisiä suhteita muun muassa kahdessa viimeisessä teoksessaan *Ruoka, ilmasto ja terveys* ja *Mitä koronapandemian jälkeen*.

Kylmän sodan huipulla ensin Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton ja sitten koko maailman lääkäreiden vetoukset vähensivät ydinsodan uhkaa, mahdollisesti jopa ratkaisevalla tavalla. Lääkärit ovat nyt alkaneet toimia samoin myös ilmastokriisin suhteen.

Kansainvälisten lääkärijärjestöjen ydinsodan vastainen viesti oli kuitenkin vielä pysäyttävämpi. Ne sanoivat, että ydinsodan syttyessä eloonjääneet lääkärit ja sairaanhoitajat pystyisivät hoitamaan vain pikkuruista osaa kaikista pahasti palaneista ja loukkaantuneista ihmisistä.

Olisiko lääkäreiden perusteltua sanoa nyt jotakin yhtä kovaa ilmastokriisiin liittyen?

Koronapandemian opetuksien perusteella vaikuttaa siltä, että ilmastosta vakava epävakautuminen synnyttäisi terveydenhuollon näkökulmasta lähes yhtä vaikean tilanteen kuin ydinsota.

Yhden ainoan ärhäkän uuden taudin aiheuttajan vastainen taistelu on yhteen kasvaneessa maailmassa jännittänyt voimavaramme ääriarjoille, vaikka kaikki yhteiskunnan infrastruktuurit toimivat edelleen lähes täydellisesti.

Ilmastokriisi on lähes ydinsodan veroinen uhka ihmisen terveydelle

Jos ilmasto lämpenee muutamalla asteella, kasvillisuusvyöhykkeet siirtyvät, merenpinta nousee, aiempaa voimakkaammat trooppiset myrskyt runtelevat rannikoita. Öinen helle sterilisoi riisin sadot yhä laajemmilla alueilla. Kassavan pääsato menetetään kokonaan. Syntyy sotia ja ennennäkemättömiä pakolaismääriä. Sähköverkkojen toiminta muuttuu hyvin epävarmaksi, mahdollisesti jopa satunnaisiksi.

Lähes kaikki vanhat tarttuvat taudit isorokkoa lukuun ottamatta tekisivät tällaisissa oloissa yhtä aikaa suuren paluun. Niiden joukkoon liittyisi useita uusia tuttavuuksia: koronaviruksen lisäksi myös ebolaviruksia, nipahkuume, lintu- ja sikainfluenssoja...

Malaria on joidenkin arvioiden mukaan tappanut noin puolet kaikista maapallolla koskaan eläneistä ihmisistä. Se on nyt ahtaammalla kuin koskaan, mutta tällä 130 miljoonaa vuotta vanhalla sairaudella on ikävä tapa tulla takaisin aina, kun olot muuttuvat sen kannalta sopiviksi. Se tarvitsee vain sopivia väli-isäntiä, lämpöä ja vesilätäköitä, joihin aurinko pääsee paistamaan. Ilmastokaoksen keskellä jokaisesta hylätystä kaupungista tulee malariasuo.

Ainoastaan Plasmodium falciparumin

aiheuttama malaria on trooppinen sairaus, ja senkin esiintymisalue uhkaa laajeta merkittävästi.

Lämpöaallot ovat tähän asti surmanneet enimmäkseen vain vanhoja tai valmiiksi sairaita ihmisiä. Ilmastosta lämmitessä ilmankosteus kasvaa samalla kun lämpötilat nousevat. Ihminen kestää hyvin huonosti korkean ilmankosteuden ja kuumuuden yhdistelmää.

35 asteen märkälämpötila, niin sanottu TW 35, tappaa myös nuoret ja terveet ihmiset kuudessa tunnissa, elleivät he pääse ilmastoitujen rakennuksien suojiin. Alkuvuonna 2020 TW35 saavutettiin ensimmäisen kerran mittaushistorian aikana Pakistanin Jacobabadissa ja Yhdistyneiden

Arabiemiirikuntien Ras al Khaimahissa. Kumpikin tapaus kesti alle kaksi tuntia, mutta niiden symbolinen merkitys on suuri. Myös hiukan vähemmän äärimmäiset helleaallot voivat tappaa hyvin monella eri tavalla.

Valtioiden nykyiset suunnitelmat eivät rajoita lämpenemistä kahteen asteeseen. On tärkeää kysyä, missä vaiheessa terveydenhuoltojärjestelmien venymiskyvyn rajat tulevat lopullisesti vastaan.

” Ihminen kestää hyvin huonosti korkean ilmankosteuden ja kuumuuden yhdistelmää.